

ONDER
ZOCHT

Spanningsveld jurisprudentielijnen wegnemen



De droom van elke student: je scriptie terugzien in boekvorm. *Het dilemma van de notaris* staat vol met – de titel zegt het al – dilemma's waar de notaris tegen aanloopt als hij te maken krijgt met de tuchtrechter en de civiele rechter. Beiden kijken anders naar onrechtmatig handelen en wanprestatie. Richard van Oevelen, inmiddels docent en onderzoeksmedewerker aan de Universiteit Leiden, pleit voor meer uniformiteit en duidelijkheid.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Truus van Gog

Wat hebt u onderzocht?

'Terwijl ik tijdens mijn master Notarieel recht bezig was met het vak notariële wetgeving, kwam het Novitaris-arrest ter sprake. Hierdoor vroeg ik mij af wat je als notaris doet als de tuchtrechter een andere jurisprudentielijn hanteert dan de civiele rechter. Ik ben voor mijn scriptie hier ingedoken. Ontstaat er inderdaad een dilemma voor de notaris en zo ja, wat voor dilemma?'

En wat zijn de conclusies?

'Er is wel duidelijk een dilemma. De civiele rechter kijkt anders naar onrechtmatig handelen en wanprestatie dan de tuchtrechter. Die laatste hanteert een harde lijn: in beide gevallen moet de notaris dienstweigeren, terwijl de civiele rechter dat alleen verwacht bij onrechtmatig handelen. Als je kiest voor de civielrechtelijke koers, kun je tuchtrechtelijk een probleem hebben. En als je de tuchtrechtelijke koers volgt, doe je dan recht aan waar iedereen in het civiele verkeer recht op heeft? Er mag wel wat verschil tussen beide rechters zitten, maar het een kan niet zwart zijn en het ander wit. Dat geeft een te grote spanning.'

'Als je kiest voor de civielrechtelijke koers, kun je tuchtrechtelijk een probleem hebben'

Wat kunnen notarissen met het onderzoek?

'In mijn aanbevelingen schrijf ik dat je als notaris het best kunt kiezen voor de lijn van de tuchtrechter. Dat geeft de meeste zekerheid voor de notaris. Daarnaast vind ik dat partijen de notaris voor de rechter moeten kunnen dagen om van de civiele rechter te horen of de notaris dienst moet weigeren of niet. Dan heb je als notaris veel meer mogelijkheden om dienst te verlenen zonder tuchtrechtelijk laakbaar te handelen. Je kunt beter toewerken naar een gerechtelijk gebod in plaats van een rechtelijk verbod.'

Wat zou de dilemma's voor de notaris wegnemen?

'Je moet het spanningsveld wegnemen. Dit zou de wetgever kunnen doen door het Duitse model te hanteren. Klachten die te maken hebben met dienstweigeren of aansprakelijkheidsstelling van de notaris, worden daar

NAAM Richard van Oevelen
LEEFTIJD 25
GEBORTEPLAATS Pijnacker
STUDIE(S) Staats- en bestuursrecht en notarieel recht Universiteit Leiden
ONDERZOEK 'Het dilemma van de notaris'

alleen behandeld door de civiele rechter. Het is daar volledig van het tuchtrecht onttrokken. De notaris heeft in Duitsland ook de mogelijkheid om dienst te weigeren en de civiele rechter om advies te vragen over zijn ministerieplicht. Daarbij kan de notaris niet worden veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding. Er is dus geen enkele drempel om advies te vragen.'

Gaat u nog verder met het onderzoek?

'Dat weet ik nog niet. Wat ik nu heb gedaan, is een verkennend onderzoek. Ik wil in de toekomst wel promoveren op een onderwerp, maar mijn voorkeur gaat nu meer uit naar het staats- en bestuursrecht. Maar ik denk wel dat het de moeite loont om dit onderwerp verder uit te diepen en te kijken of het Duitse systeem iets voor Nederland is. Dat systeem neemt in ieder geval het dilemma van de notaris weg.' ■